

28. 1. 2004

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nejvyšší soud odmítl dovolání dědiců majitele čokoládovny Rupa

Nejvyšší soud odmítl dovolání potomků podnikatele Jana Pachla, který před únorem 1948 vlastnil čokoládovnu Rupa v pražských Modřanech, nyní ve vlastnictví společnosti Nestlé. "Dovolání bylo odmítnuto z procesních důvodů, soud se případem samotným věcně nezabýval," řekla včera ČTK bez bližších podrobností mluvčí soudu Dana Janíčková. Rodina, žijící v Kanadě, se u českých soudů neúspěšně domáhala vyplacení náhrady za znárodnění továrny.

Advokát Pachlových dědiců Felix Nevřela zatím důvody odmítnutí dovolání nezná. "Nedovedu si představit, proč to odmítli," poznamenal. Je ale připraven se s kauzou obrátit na Ústavní soud a po květnovém vstupu země do Evropské unie i na Evropský soudní dvůr v Lucemburku. Pokud by továrníkovi potomci se žádostí o vyplacení náhrady uspěli, spustilo by to podle Nevřely vlnu dalších podobných žádostí potomků bohatých českých předválečných podnikatelů.

Ve sporu jde o promlčecí lhůtu. Znárodnovací dekrety prezidenta Edvarda Beneše z roku 1945 předpokládaly, že pokud znárodněný majetek nepatřil Němcům, Maďarům či kolaborantům, mají původní majitelé nárok na náhradu. Požádat o ni mohli v tříleté lhůtě. Podle soudů, které o nárocích Pachlových dědiců rozhodovaly, lhůta dávno vypršela, a žádost je tak promlčena. S tím ale Nevřela nesouhlasí. Podle něj by lhůta začala plynout až od chvíle, kdy by majitelé znárodněné továrny dostali od tehdejšího ministerstva financí výměr náhrady. A to Pacht nikdy nedostal, tvrdí Nevřela.

Právník Luboš Chalupa, který v podobných sporech zastupuje další potomky továrnických rodin, navíc tvrdí, že k dekretu 100, který o náhradě hovoří, nebyla tehdy vydána prováděcí vyhláška. Jinými slovy - ministerstvo financí nemohlo tenkrát o výměrech náhrad v praxi vůbec rozhodovat. Vyhláška byla vydána až v prosinci 1948, kdy už se nikdo z politických důvodů neodvážil o náhradu za znárodnění žádat, domnívá se Chalupa. Vyhláška byla navíc v lednu 1952 zrušena.

Názory právníků na promlčecí lhůtu se ale různí. Například pražský advokát Oldřich Choděra již dříve v tisku uvedl, že lhůta promlčena byla. "Z morálního hlediska mají nejspíš na náhradu právo, ale obávám se, že striktně vzato tříletá promlčecí lhůta pro podání žádosti o náhradu již uplynula," řekl loni Hospodářským novinám.

Chalupa míní, že Nevřela nezvolil správný postup. "O náhradě za znárodnění podle dekretů nemůže rozhodovat soud, ale ministr financí," uvedl, jakou cestu zvolil u svých klientů. V případě neúspěchu na ministerstvu je pak podle něj nutné jít cestou správního soudnictví.

Občanskoprávní soudy mohou podle něj rozhodovat pouze o žádosti o finanční náhradu podle restitučních předpisů, tedy tam, kde jde o peníze za zabavené nemovitosti. Na ministerstvu financí

je však podle něj možné nárokovat náhradu za značku firmy, patenty a podobně. "Například ochranná známka bývá to nejcennější," uvedl právník.

Náhrada může být podle dekretu vyplacena nejen v hotovosti, ale i třeba v cenných papírech a akciích. "Chceme po ministru financí výměr náhrady a způsob úhrady," řekl Chalupa. Zatím v žádné ze svých kauz nedosáhl výsledku. Zastupuje například potomky majitele pražské strojírenské firmy J. Kameníček a spol., dědice vlastníků semilské firmy Vobořil a Bayer - Továrna na textilní zboží, a.s.. Nově jej o právní pomoc požádali také potomci majitelů uherskobrodské společnosti Běták a Neusser, která vlastnila pilu a 1500 hektarů lesa na Slovensku.